

Aga av barn som sexuellt övergrepp

Proseminarieuppsats i Utvecklingspsykologi 3 sv
Samhälls- och vårdvetenskapliga fakulteten
Åbo Akademi, Vasa
Leila Holm
Matrikelnr. 27828
Handledare: Anette Bengs
Sommaren 2005

INNEHÅLL

1. INLEDNING.....	3
1.1 Syfte och avgränsningar.....	3
1.2 Uppsatsens indelning.....	4
2. DEFINITIONER.....	4
2.1 Resonemang kring fysiskt våld.....	4
2.2 Sexualiserat våld.....	5
3. STJÄRT-AGA SOM SEXUELLT ÖVERGREPP.....	6
3.1 Barnets sexualitet.....	6
3.2 Den ritualiserade bestraffningen.....	8
4. TIDIGARE FORSKNING.....	9
4.1 Tankar om aga av barn före Freud.....	9
4.2 Sigmund Freud.....	11
4.3 Forskning efter Freud.....	11
4.4 Attityder till barnaga, åsikter för och emot.....	13
5. MISSHANDELNS KONSEKVENSER.....	14
5.1 Aga och dålig självkänsla.....	14
5.2 Flagellomani och annat sadomasochistiskt beteende.....	15
5.3 En känsla av att ha blivit våldtagen.....	16
6. AVSLUTNING.....	17
LITTERATURFÖRTECKNING.....	19

1. INLEDNING

Under den tid som jag studerat samhällsvetenskap vid Åbo Akademi har jag kommit att specialisera mig inom barnmisshandelsforskningen. I Finland har vi haft en anti-agalag sedan 1984 och undersökningar har visat att denna lag till en viss del förändrat finländarnas attityder till aga och andra fysiska straff av barn, men det vore en utopi att hävda att all misshandel av barn i Finland försvunnit i och med verkställandet av anti-agalagen. Trots att antalet ihjälslagna barn stadigt minskat med åren är dessa fall bara en bråkdel av statistiken och mörkertalet förblir ett mörkertal. Ingen kan med säkerhet säga hur många barn som årligen får stryk i Finland, av nyckfylla föräldrar eller som en del av en mer utstuderad ”uppfostran”. Antalet anmälda fall av sexuella övergrepp mot barn har stadigt ökat i vårt land de senaste decennierna.

Att stryk sedan förbiblisk tid varit ett accepterat och auktoritetssanktionerat sätt att disciplinera barn gör att det ofta är svårt för människor att tala om det här ämnet. Det är värdeladdat och man riskerar att samtidigt tala illa om sina föräldrar. Ingen vill tro att föräldrarna medvetet valt att göra dem illa. Det är i det här sammanhagen som jag valt att behandla de sexuella riskerna med aga av barn. Dels är detta ett tabubelagt ämne, men det är också ibland ett medvetet val från de vuxnas sida att inte vilja se dessa risker. Vi är vana vid att betrakta barnet som asexuellt, trots att Freud redan på 1800-talet påpekade att barnet på intet sätt är sexuellt ”slumrande”. Freud var inte heller den första att varna för de sexuella riskerna med stjärt-aga, eller *lower discipline* som man kallade det, trots att man på den tiden såg lite annorlunda på konsekvenserna.

1.1 Syfte och avgränsningar

Syftet med den här uppsatsen är alltså att försöka belysa en del av barnmisshandelsforskningen som man oftast väljer att blunda för av en eller annan orsak. Ämnet är ingalunda lättbehandlat och risken finns att man skuldbelägger vuxna som agar sina barn. Uppsatsen är inte menad som en pekpinne, utan att synliggöra ett problem – aga av barn är förbjudet men förekommer ännu. Att agan kan ha konsekvenser för barnets sexuella identitet är viktigt att framhäva: det handlar om en farlig blandning av makt, våld och kärlek.

Att avgränsa detta ämne har visat sig vara ganska svårt, av många anledningar. Dels är forskningen i ämnet mycket omfattande, trots att mycket få av dessa arbeten nått Finland i någon större utsträckning. Det är lätt att gå vilse i denna djungel av forskningsinriktningar. Barnmisshandelns konsekvenser är också ett ämne vari man skrivit

oändligt många böcker, och den största avgränsningen har jag varit tvungen att göra här. Man kan inte skriva om alla dessa konsekvenser i en uppsats. Jag har därför koncentrerat mig på de konsekvenser som har att göra med barnets sexuella och psykosociala utveckling: sådana områden av livet som berör sexuallivet, tillit till medmänniskan och partnern, relationer och utsatthet. Jag kommer att nämna sadomasochism, men inte närmare gå in på ämnet. Jag kommer inte heller att diskutera andra barnmisshandelsformer än den fysiska agan av barnets stjärt..

1.2 Uppsatsens indelning

Kapitel 2 kommer att behandla de definitioner som är viktiga för det här arbetet. Jag kommer att diskutera valet av de termer jag använt mig av i den här uppsatsen, svårigheter vid översättning från engelskan och termernas betydelse.

Kapitel 3 är en analys av den sexualiserade agan som begrepp och hur detta kan betraktas som ett övergrepp. Här berör jag även barnets sexualitet.

Kapitel 4 är en genomgång av de viktigaste forskningsresultaten i ämnet, samt en presentation av de två huvudsakliga åsiktslägren, det vill säga de som är för kroppsstraff av barn och de som är emot.

I kapitel 5 tar jag således upp några av de viktigaste psykosexuella och psykosociala konsekvenser som den sexualiserade agan ger för barnets utveckling. Kapitel 6 avslutar uppsatsen med en sammanfattande diskussion.

2. DEFINITIONER

2.1 Resonemang kring fysiskt våld

För att tydliggöra syftet med denna uppsats, är det viktigt att först veta vad som menas med de begrepp som används i texten. I svenska språket finns ingen motsvarighet till engelskans verb *to spank* eller franskans *fesser*, vilka båda betyder att ge smällar på (den nakna) stjärten. I svenskan använder vi aga, men andemeningen i detta ord är inte den samma. I finsk och svensk lagstiftning omnämns att aga av barn är förbjuden i lag. Även om ”aga” är ett värdeladdat ord, är det samtidigt ett vagt ord. Även benämningen ”fysiskt våld” är ett vagt begrepp, då det kan innefatta många olika variationer av våld. Rädda Barnen Sverige definierar fysiskt våld/bestraffning som följer:

Ett kroppsligt eller fysiskt straff är alla former av straff där man använder fysisk styrka för att orsaka någon grad av smärta eller obehag genom att slå barnet med handen eller med en käpp, läderrem eller annat objekt. Att sparka, kasta barnet, klösa, nypa, bita eller dra det i håret, tvinga det att stå still i

obekväma positioner, genom att låsa in det eller binda fast det, bränna, skälla eller tvinga det att förtära något främmande ämne eller t.ex. tvätta munnen med tvål.

Jag anser ändå att den här definitionen inte lyckas fånga hela budskapet man vill få fram med fysisk bestraffning. I engelskan talar man om *corporal punishment*, alltså kroppsstraff. Murray A. Straus, som är en mycket aktiv, amerikansk forskare i barnmisshandelsfrågor, använder följande definition av vad *corporal punishment* är (Straus, 1994, s. 4):

Corporal punishment is the use of physical force with the intention of causing a child to experience pain, but not injury, for the purpose of correction or control of the child's behaviour.

Den här definitionen stöds också av Mercurio (1975).

Vi har här alltså inte bara en skillnad i språkbruk, utan även i uppfattningen om vad som är misshandel eller fysiskt våld. I de länder där fysisk bestraffning av barn är förbjudet i lag anser man att all form av fysisk tillrättavisning av barn är misshandel, och därför olaglig. Man får alltså inte använda sig av metoder som faller under engelskans *spanking*, eftersom även detta är misshandel. I andra länder, såsom till exempel Storbritannien, Frankrike och USA är det fortfarande tillåtet att aga sina barn, och i USA är skolaga mycket vanlig i ungefär hälften av staterna (om detta kan man läsa på Project NoSpanks hemsida). I dessa länder är det alltså tillåtet att aga sitt barn, men inte att misshandla det. Det är därför som frasen *but not injury* finns med i Straus' definition. Man vill alltså skilja på dessa två begrepp genom att hävda att *spanking* inte ger några permanenta skador, och om skador skulle uppstå, så tilldelades de inte barnet *medvetet*. De 20 "aga-fria" år vi haft i Norden har gjort att vi redan nu har svårt att förstå sådana tankegångar, men det är den här utgångspunkten man måste ha då man diskuterar barn och barnmisshandel i dessa länder, och på ett globalt plan. Här möts man ofta av frågan: "*Is spanking physical violence?*" (Straus, 1994).

Eftersom det på svenska inte finns något ord som fångar meningen med *spanking*, har jag valt att kalla det för *stjärt-aga*. Med detta menas alltså *kroppsliga bestraffningar riktade mot barnets (nakna) stjärt i syfte att straffa eller korrigera ett orätt beteende*.

2.2 Sexualiserat våld

Då det fysiska våldet i allmänhet verkar ha minskat i Finland, kommer det nu rapporter om att det sexuella våldet mot barn i själva verket ökar. (Vasabladet 21 juni, 2005). Man menar då sexuella övergrepp, som kan vara allt från blickar och kommentarer till smekningar och våldtäkt. Att definiera det sexualiserade våldet som denna uppsats handlar om är svårare. En del menar (se till exempel Charles, 2001) att själva handlingen, det vill säga att smälla ett barn

på stjärten i syfte att tillfoga det smärta, i sig är ett sexuellt övergrepp eftersom de angripna delarna av barnets kropp i själva verket är erogena zoner. Mer om detta senare.

Att stjärt-aga kan ha sexuella övertoner är för de flesta nog ingen nyhet. Bara det faktum att en enkel internetsökning i ämnet ger en brokig blandning av pornografiska websajter och faktasidor, säger en hel del. En del av de källor jag använt mig av har jag beställt av bokförlag som också ger ut *flagellant literature*, som man kallar det på engelska. Att agatraditionerna har utvecklats under en lång tid gör att vissa typiska kännetecken går att urskilja vad gäller den sexualiserade bestraffningssituationen (Gibson, 1978; Johnson, 2001; Charles, 2001). Jag kommer inte att gå in på detta nu, men jag nöjer mig med att konstatera, att med sexualiserat våld menar jag *ett kroppsstraff med sexuella övertoner*. Detta kroppsstraff är ofta kombinerat med ritual och ett medvetet tillfogande av skam och kan även i vissa fall åtföljas av regelrätta sexuella övergrepp eller våldtäkt.

3. STJÄRT-AGA SOM SEXUELLT ÖVERGREPP

Den som läst den klassiska litteraturen inom pedagogik och barndomshistoria vet, att barnets värld ofta präglats av våld i form av kroppsstraff, både i hemmet och i skolan. Medan vissa länder, såsom till exempel Frankrike, tidigt förbjöd kroppsagan i skolorna (Gibson, 1978), utvecklade andra länder regelrätta bestraffningritualer som kom att spela en stor roll i barnets psykosexuella utveckling. Sådana länder är till exempel Tyskland, USA och Storbritannien (Stone, 2002). Dessa ritualer erotiserades (och skrevs ofta ned) både av barnen själva och av vuxna som mindes sina barndomsupplevelser och var speciellt framträdande i England under 1800-talet (Gibson, 1978; King et. al., 2003). När man studerar sådan litteratur ser man tydligt hur stjärt-agan väckte blandade känslor av fasa och fascination hos barnen som tittade på, hörde talas om, läste om eller själva var utsatta för denna typ av våld.

3.1 Barnets sexualitet

Shere Hite börjar sin *Rapport om familjen* med frågan: ”Varför förnekas barns sexualitet?”. Det finns naturligtvis inget entydigt svar på den frågan. Man kan tänka sig att vår egen syn på sexualiteten som något fult och smutsigt gör att vi inte vill tänka tanken att barn kunde hysa sådana begär och känslor – tanken på barnet som oskuldsfullt och rent tilltalar oss bättre (Hite, 1994; Green et.al., 2002; King et.al., 2003). Att utvecklingspsykologin gjort ett medvetet brott med den av Freud utvecklade psykoanalysen anses också vara en viktig orsak

varför vi väljer att betrakta barnet som asexuellt. Freud var dock inte den första som beskrev barnets drifter i sexuella ordalag. Mera om detta i kapitel 5.

Michel Foucault (1988, s. 5) beskriver hur man i slutet av 1970-talet tvingades att börja tänka på ett annat sätt då lagstiftning mot sexuella övergrepp mot barn blev aktuell.

What is emerging is a new penal system [...] whose function is not so much to punish offenses against these general laws concerning decency, as to protect populations and parts of populations regarded as particularly vulnerable [...] there are people from whom others' sexuality may become a permanent danger. In this category, of course, are children.

Vidare i samma text pekar Foucault på det faktum att barnets sexualitet är av annan art än den vuxnas sexualitet, med sina egna faser och grader av mognad och att den vuxnas sexualitet på inga villkor får träda in i den värld som är barnets. Detta var en ny tanke på 1970-talet, och vi kan alltså utgående från detta förstå, att de kroppsstraff som funnits i skolor och hem under århundraden inte tog barnets okränkbarhet i beaktande.

Hite viger ett helt kapitel åt bestraffningar och sexualitet. Hon menar att aga deformerar barnets sexualitet och eroticism. Konstigt nog beaktar hon inte pojkar i samma utsträckning som flickor i det här avseendet, detta trots att både Money (1986) och Straus (1994) rapporterar att många flere pojkar riskerar att utveckla ett masochistiskt beteende. Flickor utvecklas dock snabbare än pojkar. En flicka kan uppnå orgasm redan vid fyra till fem års ålder, medan pojkar börjar få orgasm (inte ejakulering) tidigast vid sju års ålder. Att slå ett barn på skinkorna i den här åldern innebär att föräldern faktiskt tar makten över barnets kropp och med våld för fram ett budskap som kopplar samman makt, våld och sexualitet (Hite, 1994; Straus, 1994). John Money (1987, s. 273) berättar om ett brev som han en gång fått efter en föreläsning i Indien:

During my schoolhood in a Christian missionary Anglo-Indian Institute in Calcutta we were (all boys) often caned on our upturned, upraised buttocks by the headmaster (with his attractive wife sometimes looking on and passing humiliating, sarcastic comments). Needless to say, this brutalized our love-maps and in certain cases brought about orgasms and a sickening addiction to the rod and a good whipping.

Det här exemplet visar tydligt hur barnets stjärt fungerar som en erogen zon. (Charles, 2001; Hite, 1994; Johnson, 2001). Barn berättar också hur de använder fantasier om aga som stimulans vid onani. Freud var den första som skapade en (nästan) medveten koppling mellan barnets agafantasier och verkliga barndomsupplevelser (Freud, 1905; 1919).

Sexualiteten uppstår alltså inte plötsligt ur tomma intet vid pubertetens början, utan den finns där från början och börjar utvecklas från födelsen (Apostolides, 1999).

3.2 Den ritualiserade bestraffningen

Hur kan då detta våld se ut? *Spanking* (eller *beating*, om man så vill) ser annorlunda ut i de tre tidigare nämnda länderna vari kroppsstraff är särskilt populära. I USA slår man både flickor och pojkar på stjärten med ett redskap kallat *the paddle*, liknande ett smalt skärbräde eller cricket-slagträ. Verbet man använder för själva bestraffningen är *paddling*. I Storbritannien slår man barnen med käpp (*the cane*), men ibland också med läderrem, *the tawse* (Gibson, 1978; Stone, 2002). Käppen brukas oftast på stjärten, men ibland också på handflatan. Det samma gäller för läderremmen. Man måste dock komma ihåg, att skolvåldet numera är förbjudet i Storbritannien, men detta betyder inte att det inte förekommer bestraffningar i skolorna. Dessutom är aga fortfarande vanligt i hemmen, och det är inte ovanligt att föräldern använder sig av käppen, speciellt på sina söner (Stone, 2002).

En annan, lika viktig skillnad mellan USA och Storbritannien är att flickor inte får bestraffas av manliga lärare i Storbritannien. I USA däremot, är det ofta mer regel än undantag att flickan tvingas ta emot kroppsstraff av män. Detta ökar risken för att flickorna verkligen blir skadade, då mannen som slår henne ofta är mycket större och starkare. Vad driver då dessa män? Redan på 1700-talet skrev de Sade om lärare som öppnade skolor för att tillfredsställa sina sexuella böjelser genom att aga barnen efter behag. Gibson med flera menar att dessa vuxna ofta drivs av sexuella böjelser, medvetna eller omedvetna. Man måste komma ihåg att våldet kan sexualiseras i barnets medvetande helt oberoende av vad som driver den vuxne. Våld mot barnets stjärt är alltså tvivelaktigt ur flera olika synvinklar.

Bestraffningar av det här slaget kan ofta vara godtyckliga. Det ”brott” som barnet har begått kan i vissa fall till och med vara upphittade, eller anses vara brott endast om det är en flicka som begått det (Stone, 2002). Det är också framför allt i USA svårt för en flicka att välja något annat straff än agan. Pojkar erbjuds ofta städning och kvarsittning som alternativ till aga, medan flickor blir erbjudna en veckas avstängning, allt för att säkerställa att hon väljer agan (Charles, 2001; Johnson, 2001). Här ett citat från Charles (2001, s. 16):

[...] Females, unlike males, were not offered the alternative punishment of raking leaves since raking leaves was "unladylike". Having 17-year-old women spread their legs and bend over his desk while he stood behind each girl and brutally beat each girl's sex area with six hard hits of a two-foot long board was, however, sufficiently "ladylike" for Mr. Varney's sensibilities.

Charles beskriver här hur de unga flickorna måste sära på benen och böja sig fram över rektorns skrivbord. De sexuella övertonerna är så tydliga att man knappt behöver nämna dem: en flicka i den positionen imiterar sexuell villighet och invit till samlag. Att de straffande männen i det här läget söker sexuell tillfredsställelse förstärks ytterligare med projiceringen

av det egna behovet med frasen ”det här gör jag för ditt eget bästa” (Charles, 2001). Att bestraffa ett barn inför publik (inför klassen eller andra vuxna), att tvinga barnet att klä av sig helt eller på underkroppen, att lägga barnet över sitt knä så att genitalierna trycker mot den vuxnes kropp, är alla element som syftar till att addera förödmjukelse och skam till kroppsstraffet:

She [the teacher] once left our classroom for a few minutes, so I went to the front and started imitating her – and she came back and caught me, put me over her knee, pulled my knickers down, and smacked me in front of the whole class. It was very humiliating. (Fransk flicka citerad av Stone, 2002, s. 95)

They make you spread your legs and bend over and put your hands flat on the desk. Then they rub the paddle lightly on your rear end just to kind of tease you, and then they kit you as hard as they can. (Amerikansk flicka citerad av Stone, 2002, s. 123).

Skam är också ofta en stor del av de straff som utdelas hemma, av föräldrar. Charles berättar om flickor i tonåren som tvingas klä av sig helt inför sina fäder. I vissa fall tvingas barnen bära blöjor, stå naken i skamvrån eller som Gibson beskriver det, förnedras genom uppmaningen ”kiss the rod!” (1978, s. 200). På det här sättet blir barnuppfostringsmanualer som uppmanar föräldrarna att slå sina barn ofta en form av pornografi för människor som blir sexuellt upphetsade av disciplin (masochister och sadister). Ofta har dessa bestraffningsmanualer förord skrivna av präster och andra kyrkans män, som uppfattas som auktoriteter av föräldrarna. Sådana böjelser kallades förut för perversioner men benämns nu inom facklitteraturen som *parafilier*, på engelska *paraphilias* (Money, 1986; Stoller, 1975).

4. TIDIGARE FORSKNING

I det här ämnet kan man dela upp forskningen i en pre-Freudiansk och en post-Freudiansk genre. Sigmund Freuds forskning och psykoanalytiska teorier har kommit att bli en milstolpe, då han var den förste att erkänna att barnet kan hysa sexuella känslor. I det här kapitlet ska jag kort redogöra för hur man tänkte innan Freud, och sedan hur man vidareutvecklat Freuds tankegångar. Fokus kommer naturligtvis fortfarande att vara ställt på aga som sexuellt övergrepp.

4.1 Tankar om aga av barn före Freud

Ian Gibsons bok *The English Vice* ger en utmärkt översikt av den tidiga forskningen kring ämnet aga som sexuell misshandel. Det är intressant att se hur tidigt den här tanken faktiskt steg till ytan. Samtidigt måste man komma ihåg, att dessa tidiga varningar oftast inte uppmärksammades.

Den förste som försökte redogöra för flagellation (prygel) som en sexuellt stimulerande handling verkar vara den tyske läkaren Johann Heinrich Meibom, som levde åren 1590 – 1655. Meibom publicerade en avhandling under namnet *De Flagorum Usu in Re Venerea & Lumborum Renumque Officio*, som senare översattes till engelska och fick titeln *On the Use of Rods in Venereal Matters and in the Office of the Loins and Reins* (Gibson, 1978, s. 1). Avhandlingens ämne var så tabubelagt att det ända fram till slutet av 1900-talet i det närmaste var omöjligt att få se böckerna utan specialtillstånd. Därför blev den heller inte känd på det sättet som Meibom själv hade önskat. Meiboms kungstanke var att rapp från ris och piska kunde stimulera mannen till erektion. Flagellation var alltså i hans ögon ett slags universalmedel mot impotens. Redan här ser man den nu allmänt kända kopplingen mellan impotens och sadomasochism göras, om än i en något annan andemening. Den här tiden menade man att den hårda stimuleringen av stjärtens hud satte igång någon form av nervreflex, så att mannen kunde producera en erektion. Detta var före psykologins tid. En sådan här ”reflex” skulle innebära att alla impotenta män som fick stryk på detta sätt skulle bli botade, samt att alla som blev piskade skulle få erektion. Idag vet vi att så inte är fallet (Gibson, 1978; Money, 1986; Fenichel, 1945; Stoller, 1975). Meibom var dock först med att gå ut med en varning vad gällde aga av barn. Han var också först att inse att en smak för sadomasochism i unga år kunde komma att stanna hos personen i fråga resten av livet:

By the Force of a vicious Habit gaining ground upon him, he practis'd a Vice he disapprov'd. But it grew more obstinate and rooted in his Nature, from his using it from a Child, when a reciprocal Friction among his School-Fellows used to be provoked by the Titulation of Stripes. A strange Instance what a Power the force of Education has in grafting inveterate ill Habits on our Morals (Meibom, 1629 s.14-15. Citerad i Gibson, 1978, s. 3-4).

Det tidigast beskrivna fallet av sexuell sadism i samband med flagellation finns i ett brev skrivet av läkaren J. M. Nesterus. Brevet skrevs 1672 och Gibson citerar den för oss viktigaste delen:

I have known intimately a very learned man, whose name I shall omit for honour's sake, who, whenever in school or elsewhere he sees a boy punished, unbreeched and beaten, and hears his cries, at once ejaculates semen copiously without any tension or erection of the penis but with such mental confusion that he could almost swoon, and the same thing happens to his frequently in sleep when he dreams of this subject (1978, s. 6).

Kring sekelskiftet 1600 – 1700, började man mer och mer ifrågasätta så kallad *lower discipline*, med motiveringen att det var en särskilt grym och förnedrande form av bestraffning och att den förstörde själen hos unga barn (Gibson, 1978). Istället förespråkade man så kallad *upper discipline*, alltså slag mot skuldror och rygg såsom förespråkas i Bibeln.

Allmänheten började alltså nu på allvar uppfatta de sexuella övertonerna i kroppsgagan av skolpojkar, som på den här tiden bestod i brutala slag med björkris på pojkens nakna stjärt, ofta med blodig utgång. Antalet prostituerade som tillhandahöll sådan service förstärkte folks farhågor. En del länder lyssnade (såsom Frankrike) men i synnerhet de engelska skollärarna slog dövörat till och skulle fortsätta att aga barn ända fram till 1990-talet (Gibson, 1978; Stone, 2002).

Jean-Jacques Rousseaus *Bekännelser* som utkom år 1782 kom att bli just den första bekännelsen: som skolpojke agades han av en ung kvinna och kom allt därefter att associera sex med aga och blev en av de första att ”komma ut” som sadomasochist, även om den benämningen på fenomenet inte existerade på den tiden. Han var även klok nog att inte föra sin ”last” vidare – han fördömde alltid kroppsgaga av barn med starka ordalag (Gibson, 1978).

Richard von Krafft-Ebing, samtida med Sigmund Freud, skulle också komma att bli en av Freuds stora förebilder. Själv följde Krafft-Ebing det då redan klassiska spåret att kroppen reagerade reflexmässigt på flagellation. Freud vidareutvecklade dessa idéer då han erkände människans psyke och framför allt det *omedvetna*.

4.2 Sigmund Freud

Som jag redan nämnde i kapitel 3, kom Freuds teorier om barnets sexualitet att betyda mycket för forskningen inom detta ämne. I och med hans upptäckt av det omedvetna och bortträngningsmekanismen, öppnade han väg för tanken att man kunde tränga undan minnet av händelser som upplevts som obehagliga eller outhärdiga., såsom till exempel misshandel i barndomen. Hans teorier om barns aga-fantasier som han publicerade 1905 (i denna uppsats används 1979 års upplaga) ger utrymme för en sådan tolkning, trots att Freud föredrog att skjuta över mycket av skulden på barnet genom att tala om det *förföriska barnet* och incestuösa önskningar. Han var inte helt redo att erkänna att dessa aga-fantasier verkligen kunde vara minnen eller omvandlade minnen av verklig aga, i den tidiga barndomen, utdelad av endera förälder (Hite, 1994). Tanken ”I am being beaten by my father” är för Freud inte bokstavig, utan en maskerad oidipal önskan från barnets sida (Freud, 1979).

4.3 Forskning efter Freud

Många av de forskare som studerat sambanden mellan kroppsgaga och störningar i den psykosexuella utvecklingen hos barn, fokuserar ofta på det faktum att agade barn löper större risk att bli sadomasochister. Eftersom tyngden ligger på denna aspekt, kan man lätt luras att

tro att detta är den enda konsekvensen, men så är naturligtvis inte fallet. Människans psykosexuella verklighet består av så mycket mer än sexuallivet. I det här kapitlet ska jag helt kort presentera några av de viktigaste forskningsresultaten i modern tid. Som jag redan nämnt, var forskningsresultaten entydiga: stjärt-aga av barn var farlig för barnets utveckling, men det var få som valde att lyssna. Oskar Pfister var läkare och psykoanalytiker på 1920-talet och sade så här i sin bok *Love in Children and its Abberations* som utkom 1924 (citerad av Johnson, 2001):

I have had constantly to do with neurotics in whom sadistic feelings were first aroused by corporal punishment; after the sadistic impulse thus awakened has been repressed and forms the starting points of very malignant aberrations about which it would be very disingenuous to aver that they would have developed without the free use of the rod ... The number of those who are harmed through beating, especially upon the buttocks, is undoubtedly very great ... Even one who passionately contemns sexuality will hardly be inclined to deny that corporal punishment induced well-marked sexual stimulations – although the gluteal region is not within the domain of the genital organs.

Otto Fenichel reviderade senare Pfisters åsikt om att stjärten inte skulle vara en erogen zon. Han talade om att stjärt-aga leder till en analfixering som gör att stjärten ”byter plats” med genitalierna som den viktigaste av de erogena zonerna (Fenichel, 1945, s. 359).

Murray A. Straus försökte redan i början på 1970-talet göra den amerikanska befolkningen uppmärksam på farorna med den utbredda misshandeln av barn. Ännu i dag får 94 % av de amerikanska tvååringarna stryk regelbundet (Straus, 1994). Straus fick också tidigt upp ögonen för den sexualiserade aspekten av agan. Han är också den som ofta ifrågasatt det faktum att barnmisshandelsforskare ofta väljer att blunda för den sexuella aspekten av stjärt-agan, trots att de fördomslöst forskar i sexuella övergrepp av barn och incest (Straus, 1994, 2000, 2002).

John Money, professor i medicinsk psykologi och pediatrik, lancerade på 1980-talet sin teori om *Lovemaps*. Termen syftar till att beskriva de rutter som individens medvetande måste följa för att uppnå sexuell njutning och tillfredsställelse (Money, 1986; Straus, 1994). Medelnsnittsbarnet har en heterosexuell karta utan större komplikationer, men om barnets *lovemap* vandaliseras, kommer barnet att koppla samman erotisk njutning med handlingar som för de flesta människor inte har något att göra med sex. Speciellt om barnet straffas av den vuxne för att ha lekt nyfikna sexlekar, kommer barnet att förknippa smärta med sexualitet.

4.4 Attityder till barnaga, åsikter för och emot

Denna uppsats har inte utrymme för en utförlig redovisning av de nu rådande attityderna till aga. Jag nöjer mig med att helt kort konstatera, att åsikterna grovt delar sig i två läger: det religiösa, fundamentalistiska lägret och det humanistiska lägret. Barnmisshandel och religiös (kristen, judisk, islamisk och hinduistisk) extremism går ofta hand i hand då dessa väljer att tolka sina religiösa skrifter bokstavligt (Grille, 2005; Charles, 2001). Dessa barn växer upp i miljöer där de riskerar att få stryk för vad som helst, speciellt så kallade karaktärsfel eller moraliska misstag såsom lögn. Attityder och påståenden som den pastor Roloff från Texas uttrycker (citerad av Stone) är vanliga: "Better a pink bottom than a black soul". I det här sammanhanget spelar kristna barnuppfostringsböcker (av motståndarna kallas de "baby-whipping manuals") stor roll. Auktoriteter på området är till exempel James Dobson och paret Michael och Debi Pearl. Paret Pearl rekommenderar att man tränar barnet från födelsen på samma sätt som man tränar råttor eller cirkusdjur [sic!] för att från början uppnå *absolut lydnad* från barnet (Pearl & Pearl, 1994). De använder sig av kvistar från träd för att förstärka inläringen (betingning).

Straus ägnar ett helt kapitel i sin bok *The Primordial Violence: Corporal Punishment By Parents* åt att bemöta och motbevisa de vanligaste försvaren för aga, varav bibliska motiveringar utgör en viktig del. Han menar att konsekvensen av en strikt fadersbild är en lika strikt gudsbild. När barnet växer upp, rättfärdiggör denna gudsbild fortsatt misshandel av de egna barnen (Straus, 2002). I barnets tankevärld är han eller hon är stygg och bara värd att älskas efter att straffet genomlidits.

Den fundamentalistiska hållningen bygger på några bibelcitater i Gamla Testamentet (se till exempel Ordspråksboken 3:12; 13:24; 19:18 och 23:13-14). Dessa är utan undantag citat av Salomon, som anses ha varit en särskilt vis man. Han rekommenderar att man ska slå sin son med en käpp över ryggen så att det bildas röda strimor (Charles, 2001). Man brukar ofta citera orden "den man älskar den agar man" (*spare the rod, spoil the child*), i tron att denna fras kommer från Bibeln. Denna fras är inte biblisk, utan kommer i själva verket från en dikt av Samuel Butler, en poet som 1664 skrev en satirisk dikt kallad *Hudibras*. En dam önskar aga sin älskare Sir Hudibras och säger så här (Citerad av Gibson, 1978, s. 49):

But since our sex's modesty
Will not allow I should be by,
Bring me, on oath, a fair account,
And honour too, when you have done it;
And I'll admit you to the place
You claim as due in my good grace

If matrimony and hanging go
By dest'ny, why not whipping too?
What medicine else can cure the fits
Of lovers, when they lose their wits?
Love is a boy, by poets styled,
Then spare the rod and spoil the child.

Enligt dikten är aga alltså ett erotiskt sätt att visa att man älskar sin partner – man agar för att man älskar. Kärlek och smärta hör alltså ihop, enligt Butler, en beskrivning av äkta masochism. Ska man alltså utsätta sitt barn för ett sådant förvirrande budskap? Opponenterna av *lower discipline* har alltid poängterat att denna form av bestraffning är degraderande och överöser barnet med skamkänslor: "Nothing kills quicker than ridicule" (Gibson, 1978, s. 299).

5. MISSHANDELNS KONSEKVENSER

Även om jag redan berört en del av agans konsekvenser i tidigare kapitel, bör denna aspekt få ytterligare utrymme, då det inte alltid är så lätt att påvisa hur saker och ting hänger ihop – barn är ju inga forskningsobjekt som man kan utsätta för experiment. Man blir tvungen att laborera med "hönan eller ägget" i vissa fall: vad kommer först? Straus (1994) beskriver detta dilemma på ett tydligt sätt. Han talar här främst om risken att barnet börjar uppvisa sadomasochistiskt beteende. Hur mäter man, eller "bevisar" en sådan sak utan att bryta mot forskningsetiken? Det enda sättet skulle vara att dela in barn och föräldrar i två grupper, där den ena gruppens föräldrar får i uppgift att använda aga som disciplinmetod, medan den andra gruppens föräldrar inte agar sina barn. I vuxen ålder skulle man således intervjua försökspersonerna och se hur många som säger sig bli sexuellt upphetsade av sadism/masochism. Och inte ens då kan man bevisa att agan varit den enda påverkande faktorn (Straus, 1994).

5.1 Aga och dålig självkänsla

Shere Hite är en av de som valt att beakta barnet ur ett helhetsperspektiv. Genom att intervjua både barn och vuxna, har hon i sin *Rapport om familjen* ägnat ett helt kapitel åt familjedynamiken i familjer som använder sig av fysiskt våld. Hite upptäckte tidigt att det var väldigt svårt för de intervjuade att tala om hur de fick stryk som barn och de känslor som detta

väckte i dem. De talar ofta om sig själv i nedlåtande termer och uppvisar således tecken på *dålig självkänsla och skam*.

Varför upplevde du det inte som ilska? – Sannolikt för att man inte har råd att bli arg i sådana situationer. Efter bestraffningen förväntas barnet be om ursäkt, det är ju barnet som anses ha gjort fel. Barnet får inte visa ilska mot föräldern, barnet får inte moraliskt döma föräldrarna. Barnet måste bara *älska och lyda* (Hite, 1994, s. 60).

Barnet förbjuds alltså att handla och reagera på ett adekvat sätt i dessa situationer. De får inte försvara sig och får ofta höra att straffet blir hårdare om de försöker slå tillbaka eller vägra ligga still. Kopplingen mellan smärta, rädsla och kärlek börjar alltså tidigt – smärtan och rädslan står den vuxne för, kärleken finns där trots misshandeln: barnet älskar ju sin förälder och föräldern säger ofta att det är för att han eller hon älskar barnet som det får prygel (Hite, 1994). Detta kan leda till att individen i ungdomsåren och vuxenåldern kan få svårt att veta gränserna för sin egen kropp, vad den tål och hur man ska skydda den. Man kan helt enkelt sakna förmågan att undvika fara och inser inte att man har rätt att skydda kroppen för fara. Således riskerar flickor som slagits av sina föräldrar att hamna i destruktiva förhållanden som vuxen och ser underkastelsen som en dygd snarare än en fara för den egna hälsan (Hite, 1994; Straus, 1994; DiLillo et.al, 2000; Green et.al. 2002; King et.al. 2003).

Charles (2001) talar också om att stjärt-aga skadar barnets självbild och framtida säkerhet:

When we hit the sex areas of children we violate their natural God-given sense of sexual modesty and dignity. Thus, with their resistance to adults handling their sex areas and hurting them in the process wore down by repeated "spankings", children are naturally more vulnerable to other sexually sadistic adults who would prey on them.

Barnet får alltså dubbla budskap i det här läget. Barnet får tidigt lära sig att man inte ska visa de "privata delarna" för andra människor och de vuxna förmanar barnet att inte prata med främlingar eller sätta sig in i en främlings bil för att skydda det mot pedofiler och andra förövare. Samtidigt bryter föräldern/läraren själv mot sin egen anständighetsregel genom att dra ner barnets byxor och aga det (Gibson, 1978; Hite, 1994; Straus, 1994).

5.2 *Flagellomani och annat sadomasochistiskt beteende*

Ian Gibsons *The English Vice* visar tydligt hur en hel kultur kan formas kring ett fenomen, som han kallar "flagellomani". Med detta menar han en onormal fixering vid allt som har med aga att göra, framför allt stjärten som erogen zon och stjärt-aga. Människans sexualitet kan således formas kring detta och flagellation blir ofta det enda som väcker sexuell njutning och tillfredsställelse (Gibson, 1978; Money, 1986; Gosselin & Wilson, 1980). Sådant beteende brukar vanligen kallas *sadomasochism*. Man bör dock göra skillnad på så kallad *moral*

sadomasochism och *erogen sadomasochism*. Sadomasochism finns numera inte längre upptagen i DSM-IV, det vill säga American Psychiatric Associations *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (Haymore, 2002), vilket innebär att syndromet inte längre uppfattas som en mental sjukdom. Forskning tyder dock på, att vissa delar av det sadomasochistiska beteendet inte kan betecknas som hälsosamt, särskilt om det inte är av egen fri vilja man hänger sig åt sådan verksamhet (Apostolides, 1999). Money (1987) poängterar att sadomasochism är en av många kända parafilier, det vill säga sexuell dragninng till objekt (till exempel läder) eller situationer. Typiskt för parafilier är att lustpartnern inte är den samma som kärlekspartnern:

It is more accurate to say that paraphilias are love disorders rather than sex disorders (Money, 1987, s. 274).

Man kan alltså säga att en sadomasochistisk läggning leder till stora problem i den drabbades kärleksrelationer.

Moralisk sadomasochism kännetecknas enligt Fenichel (1945) av ett extremt underkastelsebeteende, både hos kvinnor och män. Även Freud talade om ett sådant beteende, där individen helt gick upp i sin partner på ett sådant sätt att han eller hon slutade existera för sin egen skull eller helt löste upp sin egen identitet (Freud, 1979). Fenichel ger ett exempel på sådant beteende:

The patient imagined she was the penis of her exalted father, and thus his favourite and most important part [...] the fantasy of being a part of the partner's body is the basis of "extreme submissiveness" (Fenichel, 1945, s. 353).

5.3 En känsla av att ha blivit våldtagen

Både Hite, Stone, Gibson och Straus återger berättelser där både flickor och pojkar beskriver känslan av att ha blivit våldtagna. Här handlar det alltså om barn som upplevt stjärt-agan som ett regelrätt övergrepp och fortsatt att klassificera det så, utan att omvandla händelsen i fantasin till en njutbar upplevelse, så kallad infantil sexualitet (Fenichel, 1945; Money, 1987). Man kan alltså säga att dessa barn uppvisar en mognare reaktion och detta kan ha många olika orsaker. Den vanligaste är att flickan eller pojken kommer från ett hem där aga inte använts som disciplineringsmetod och *barnet har därför en intakt kroppsintegritet*. Om detta barn sedan tvingas att underkasta sig ett kroppsstraff, till exempel i skolan, blir reaktionen ofta våldsam och känslan av att ha blivit våldtagen påtaglig. En flicka ger sin berättelse på Jordan Riaks websajt Project NoSpank. Jag ska här citera några delar av berättelsen för att illustrera denna känsla av våldtäkt. Vittnesmålet finns i sin helhet under rubriken "Rape: Lesson nr. 1":

I had been late three times to school and sent to the referral center, where I had to explain myself to a male administrative assistant. The teacher told me that I would be given a choice of three “swats” or three days suspension [...] Picturing myself in that obscene position with a male administrator and a witness leering at me was a very frightening thought. I became nauseated and went to the school rest room, where I vomited. [...] Before I knew it the words I dreaded were being said: “I want you to bend over and lie flat on the desk, feet wide apart”. So reluctantly I bent over the desk trying to maintain as much modesty as possible. I can still hear his next command: “feet wider apart”. [...] The bruises lasted three weeks, and I had to be careful not to let anyone see them. I was terribly embarrassed and humiliated [...] I only know that this experience was the closest thing to a rape as I can imagine.

Man kan bara konstatera att även de amerikanska lärarna har valt att blunda för det faktum att stjärt-aga upplevs som ett sexuellt angrepp av barnet självt, och att dessa agaförespråkare även blundar för sina egna avsikter. Det kan inte bara vara frågan om att straffa barnet för ett felsteg – det kunde göras på ett mycket mindre sexualiserat sätt. Att tvinga unga flickor i minikjol att böja sig framåt och sära på benen kan bara uppfattas som ett övergrepp. Vad är det då som driver dessa vuxna? Är det repetition av den egenupplevda misshandeln från den tid då han eller hon själv gick i skolan? Är det religiös övertygelse, slentrian eller pedofili? En sådan analys hamnar utanför ramarna för denna uppsats, men jag ämnar att närmare analysera denna frågeställning i kommande arbeten. Om man vill tro Gibsons *The English Vice*, är drivkraften bakom sådana här övergrepp på barn huvudsakligen sexualiserad.

6. AVSLUTNING

Murray A. Straus har beskrivit barnets utsatthet på följande sätt: ”Corporal punishment does to the parent-child relation what wife-beating does to marriage”. Barnet självt indoktrineras ofta till att acceptera kroppsstraff som en acceptabel disciplineringsform och anser att man har ”gjort sig förtjänt av det” om man medvetet brutit mot någon regel. Vem förtjänar en sådan behandling? Kan sexuell misshandel av barn någonsin accepteras som respektabelt beteende? I min mening kan man aldrig rättfärdiggöra övergrepp på någon människa, och barn är också människor.

Man kan kanske luras till att tro att det här ämnet inte längre är värt att prioriteras i Finland, då alla föräldrar redan vet att aga är skadligt för barn. Oavsett om man fokuserar enbart på Finland eller ser på problemet ur ett globalt perspektiv, tvingas man medge, att tusentals barn dagligen lider på ett eller annat sätt. Margaret Stone har gjort ett försök att teoretisera och medvetandegöra det här problemet genom att dela upp världens länder i fem olika kategorier:

- Länder där kroppsaga är förbjuden i skolan men praktiserad annorstädes
- Länder där kroppsaga i skolan är officiellt förbjuden men där man ofta ignorerar förbudet

- Länder där kroppsaga i skolan är tillåten och allmänt praktiserad
- Länder där kroppsaga är tillåten både i skolan och annorstädes och är allmänt praktiserad i både skola och i samhället i övrigt
- Länder där kroppsaga i skolan förut var förbjuden men nu återinförts eller på väg att bli återinförd (Stone, 2002, s. 96).

Stones indelning ger oss en klarare inblick i det faktiska problemet. Punkt nummer fem är särskilt oroväckande: länder som till exempel Thailand har alltså återinfört kroppstraff på sin agenda, och vissa delstater i USA gör också samma sak. Detta i åtanke och vetskapen att våld föder våld, ger oss en ganska deprimerande vision av framtiden. Det krävs hårt arbete att förändra attityder, och så länge folks generella attityder till kroppstraff och andra former av barnmisshandel är positiva eller av *laissez-faire*-typ, kommer lagstiftning inte att ha någon nämnvärd effekt. De nordiska länderna är praktexempel på hur attitydförändring även leder till färre fall av misshandel (Bensley, et.al, 2004). Här har man insett att även de svagaste i vårt samhälle är värda ett effektivt skydd mot angrepp, övergrepp och meningslöst våld. Samtidigt måste man inse, att saker måste ha sin egen ordning: i många av världens länder existerar ännu allmän social orättvisa, där kvinnor, fattiga och minoriteter dagligen och systematiskt diskrimineras. I dessa länder finner man människor som tycker att fattigdomen och rasismen är problem som borde lösas först, innan man fokuserar på barns rättigheter. Som barnmisshandelsforskare måste jag protestera mot ett sådant påstående. Jag anser att vanvården av våra barn borde åtgärdas först, då dessa barn oundvikligen växer upp med vanvården som enda referensram och därigenom riskerar att föra den vidare. Fred på jorden börjar i hemmet.

LITTERATURFÖRTECKNING

- Apostolides, M. (1999). The Pleasure of the Pain. Why Some People Need S&M. *Psychology Today* vol 32 (5) 1999.
- Baumrind, D. (2001). *Does Causally Relevant Research Support a Blanket Injunction Against Disciplinary Spanking by Parents?* Berkeley: Institute of Human Development, University of California. Tillgänglig [http]: <http://ihd.berkeley.edu/BaumrindPaper.pdf>
- Bensley, L., Ruggles, D., Wynkoop Simmons, K., Harris, C., Williams, K., Putvin, T. & Allen, M. (2004). General Population Norms About Child Abuse and Neglect Associations with Childhood Experiences. *Child Abuse & Neglect* vol 28 (12) 2004, pp. 1321-1337.
- Charles, J.L. (1994). *Sin, Sex, and Spanking School-Aged Children*. Tillgänglig [www]: <http://nospank.net/s-chrls.htm>
- Dietz, T.L. (2000). Disciplining Children: Characteristics Associated with the Use of Corporal Punishment. *Child Abuse & Neglect* vol 24 (12) 2000, pp. 1529-1542.
- DiLillo, D., Tremblay, G.C. & Peterson, L. (2000). Linking Childhood Sexual Abuse and Abusive Parenting: the Mediating Role of Maternal Anger. *Child Abuse & Neglect* vol 24 (6) 2000, pp. 767-779.
- Dobson, J. (1978). *Discipline While You Can*. Eastbourne: Kingsway Publications.
- Dobson, J. (1996). *The New Dare to Discipline*. Cambridge: Tyndale House Publishers
- Fenichel, O. (1945). *Perversions and Impulse Neuroses*. New York: W Norton & Company Inc.
- Finkelhor, D., Gelles, R.J., Hotaling, G.T. & Straus, M.A. (1983). *The Dark Side of Families. Current Family Violence Research*. London: Sage Publications.
- Fler barn utnyttjas sexuellt. *Vasabladet* årgång 150 (164) 21 juni 2005, s. 6
- Foucault, M. (1988). The Danger of Child Sexuality – an Interview with Michel Foucault. In Kritzman, L.D. *Michel Foucault: Politics, Philosophy, Culture: Interviews and Other Writings*. New York: Routledge.
- Freud, S. (1949). *Three Essays on the Theory of Sexuality*. London: Imago Publishing Company, Ltd.
- Freud, S. (1979). "A Child is Being Beaten". A Contribution to the Study of the Origin of Sexual Perversion. In Freud, S. *On Psychopathology. Inhibitions, Symptoms and Anxiety*. Edited by Angela Richards. London: The Penguin Freud Library.

- Gibson, I. (1978). *The English Vice. Beating, Sex and Shame in Victorian England and After*. London: Ducksworth.
- Gosselin, C. & Wilson, G. (1980). *Sexual Variations: Fetishism, Transvestism and Sado-Masochism*. London: Faber & Faber.
- Green, L., Butt, T. & King, N. (2002). Taking the Chaste out of Chastisement: An Analysis of the Sexual Implications of the Corporal Punishment of Children. *Childhood vol 29* (2) 2002, pp 205-235.
- Grille, R. (2005). Religious Extremism: A Parenting Style. In Grille, R. *Parenting for a Peaceful World*. Alexandria, Australien: Longueville Media. Tillgänglig [http]: <http://nospank.net/grille-ch14.pdf>
- Haymore, C. (2002). Sadomasochism: The Pleasure of Pain. *Undergraduate Journal of Psychology 15* (2002), pp. 50-56.
- Hite, S. (1994). *Hiterapporten om familjen. Att växa upp – sexualitet och identitet*. Forum.
- Johnson, T. (2001). *The Sexual Dangers of Spanking Children*. Parents and Teachers Against Violence in Education PTAVE. Tillgänglig [www]: <http://nospank.net/sexdngs.htm>
- King, N., Butt, T. & Green, L. (2003). Spanking and the corporal punishment of children: The sexual story. *The International Journal of Children's Rights vol 11* (2003), pp. 199-217.
- Mercurio, J.A. (1975). *Caning: Educational Ritual*. Australia: Holt, Rinehart and Winston.
- Money, J. (1986). *Lovemaps. Clinical Concepts of Sexual/Erotic Health and Pathology, Paraphilia, and Gender Transposition in Childhood, Adolescence and Maturity*. New York: Irvington Publishers, Inc.
- Money, J. (1987). Masochism: On the Childhood Origin of Paraphilia, Opponent-Process Theory, and Antiandrogen Therapy. *The Journal of Sex Research vol 23* (2), pp. 273-275.
- Ouch!! A Literary History of The Smacked Bottom*. (1999). East Sussex: AKS Books.
- Pearl, M. & Pearl, D. (1994). *To Train Up a Child*. Church at Cane Creek. Tillgänglig [http]: <http://city.hokkai.or.jp/%7Erepent/EnglishPages/TrainUp.html>
- Project NoSpank. The Website of Parents and Teachers Against Violence in Education (PTAVE). Tillgänglig [http]: <http://www.nospank.net>
- Roberts, J.V. (2000). Changing Public Attitudes Towards Corporal Punishment: the Effects of Statutory Reform in Sweden. *Child Abuse & Neglect vol 24* (8) 2000. pp. 1027-1035.
- Rädda Barnen Sverige. Tillgänglig [www]: www.rb.se

Rättspolitiska forskningsinstitutet Finland. *Crime Trends in Finland*. Publikation 2005.
Tillgänglig [http]: <http://www.om.fi/optula/uploads/f4ap6fa8rzz.pdf>

Scott, G.R. (1974). *The History of Corporal Punishment*. Detroit: Gale Research Co.

Stoller, R.J. (1975). *Perversion. The Erotic Form of Hatred*. London: Quartet Books.

Stone, M. (2002). *The Corporal Punishment of Schoolgirls. A Documentary Survey*. East Sussex: AKS Books.

Straus, M.A. & Gelles, R. J. (1999). *Physical Violence in American Families. Risk Factors and Adaptations to Violence in 8,145 Families*. New Brunswick: Transaction Publishers.

Straus, M.A. (1994). *Beating the Devil Out of Them*. New York: Lexington Books.

Straus, M.A. (2000). Corporal Punishment and Primary Prevention of Physical Abuse. *Child Abuse & Neglect* vol 24 (9) 2000, pp. 1109-1114.

Straus, M.A. (2002). Demystifying the Defenses of Corporal Punishment. In Straus, M.A. *The Primordial Violence: Corporal Punishment by Parents, Cognitive Development, A Crime*. New Hampshire: Family Research Laboratory, University of Hampshire.